

Черкас К. Ш.

курсант

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

*Науковий керівник – доцент
кафедри філософії та політології,
кандидат філософських наук
Стояцька Ганна Михайлівна*

РОЛЬ ГРОМАДСЬКОСТІ У ДОТРИМАННІ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ І ФОРМУВАННІ ТА СТАНОВЛЕННІ ІМІДЖУ ПОЛІЦІЇ

Роль громадського порядку у життєдіяльності соціуму важко переоцінити. Його безпрецедентна роль у розвитку та становленні успішної країни є показовою на прикладі найрозвиненіших держав сучасного світу. Відсутність громадського порядку підвищує міру ентропії соціальної системи, невпинно занурюючи її у стан первісного хаосу.

На жаль, варто зазначити, що на сучасному етапі розвитку суспільства самій ролі громадського порядку у збереженні рівноваги та життєдайності держави не завжди приділяється достатньо уваги. Особливо це помітно під час аналізу стану дотримання громадського правопорядку у сучасній Україні.

Для вирішення даної проблеми варто чітко визначати межі застосування поняття громадського порядку до реальних правовідносин. Необхідно зауважити, що таке поняття застосовується до відносин праворегулювання в різних сферах: на підприємствах, установах, під час масових заходів, в громадських місцях різного призначення.

Міжнародний досвід функціонування органів правопорядку свідчить про те, що найбільш високого рівня ефективності їх діяльність досягає в умовах беззаперечної підтримки з боку громадськості. «У зв'язку з цим, на сучасному етапі реформування національної поліції в Україні одним із пріоритетних завдань є створення партнерських відносин між поліцією і громадянським суспільством, налагодження тісної взаємодії між поліцейськими та населенням» [1].

Цікавим є досвід, який ми отримуємо в ході порівняння механізмів забезпечення громадського порядку в країнах Заходу та в Україні. Зокрема, в Сполучених Штатах Америки спостерігається суворе дотримання норм громадського порядку, що проявляється в особливостях співпраці поліцейських із лідерами громадськості та авторитетами у різних сферах суспільного життя та державобудування.

«У світі були вироблені різні практики та різні підходи до організації взаємодії між органами місцевого самоврядування та органами поліції. Такі

відмінності зумовлюються особливостями державного устрою, історичними умовами формування органів місцевого самоврядування та функціонування поліції тощо. Так, якщо для США широка участь органів місцевого самоврядування у здійсненні поліцейської діяльності є давньою історичною традицією, у країнах Центральної Європи подібні процеси є відносно новими. У зв'язку з цим, при дослідженні закордонного досвіду взаємодії органів місцевого самоврядування з поліцією були обрані держави з різними моделями організації відносин між ними з метою більш повного врахування різноманіття практик, що застосовуються» [2].

Найбільш відомим та поширеним способом залучення громадськості та органів місцевого самоврядування до роботи у сфері попередження правопорушень та забезпечення громадського порядку є практика community policing, яка вперше була реалізована саме у США у 80-х роках 20 сторіччя.

До основних заходів «community policing» зазвичай відносять: «партнерство в громаді – співпраця між поліцією і особами та організаціями, яким вона служить, з метою вироблення відповідей на проблеми та підвищення довіри поліції; організаційні перетворення – забезпечення відповідності управління, структури, кадрового та інформаційного забезпечення вимогам партнерства у громаді та дієвого вирішення проблем; вирішення проблем – процес дієвого та систематичного дослідження виявлених проблем з метою вироблення ефективних рішень» [3, с. 593].

В цій програмі партнерства існують практики застосування попередження злочинів силами громади, територіальні піші патрульні наглядають за місцевістю, залучують громаду та консультують громадян, що у свою чергу демонструє великий позитивний вплив формування довіри громадськості до правоохоронних органів. Низка особливостей цієї програми є вельми наглядним досвідом для інших країн, що торують свій шлях у напрямку поліпшення вихованості та правосвідомості громадян. Отже, ця практика забезпечує партнерство поліції з іншими міськими службами у сфері протидії злочинності та забезпечення громадського порядку.

В Україні охорона громадського порядку є одним із головних завдань працівників підрозділів Національної поліції. Втім, з боку громадськості не спостерігається особливої зацікавленості у співпраці з правоохоронними органами. Законодавчі ініціативи з поліпшення громадськістю дотримання правопорядку часто викликають зневагу та правовий нігілізм. Наприклад, 2010 року до Кодексу України про адміністративні правопорушення було внесено зміни де у ст.178-179 зазначається: «Розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв на вулицях, у закритих спортивних спорудах, у скверах, парках, у всіх видах громадського транспорту та в інших заборонених законом місцях, або поява в громадських місцях у п'яному вигляді, що ображає людську гідність і громадську мораль – тягне за собою попередження або накладення штрафу від одного до п'яти неоподаткованих мінімумів доходів громадян» [4]. Втім, поведінка громадян, схильних до

розпиття у громадських місцях, суттєво не змінилась, подекуди вона навіть стала більш зухвала.

Варто зауважити, що небажання громадськості припиняти прояви порушення закону і здійснювати допомогу органам правопорядку в цьому сенсі, пояснюється й багаторічною зневіреністю суспільства у позитивному потенціалі роботи поліцейських, відсутністю довіри до органів правопорядку. Так зокрема, Джованні Де'Алашіо, офіційний представник посольства Італії в Україні у березні 2017 року зазначав, що існує принципова відмінність у повноваженнях італійських та українських правоохоронців. Він наголосив, що довіра є ключовим ресурсом роботи поліцейських [5].

Підсумовуючи, можна констатувати, що підтримка громадського порядку – це обопільний процес, до якого мають бути залученими не лише безпосередньо правоохоронці, але і громадськість. В Україні – це сфера суспільних відносин, яка потребує суттєвого реформування. Тоді досвід України може стати яскравим прикладом для інших суспільств. Адже «поліція є центральним органом виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку» [6].

1. Проневич О. С. Організаційно-правові засади участі населення у здійсненні поліцейської діяльності: досвід Німеччини та Польщі / О. С. Проневич // Вісник ХНУВС. – 2012. – № 1(56). – С. 125–133.

2. Зарубіжний досвід організації взаємодії поліції з органами місцевого самоврядування в контексті децентралізації державної влади : наук.-метод. рек. / К.Л. Бугайчук, В.А. Гузь, І.О. Святокум, В.В. Чумак – Харків : Харк. нац. ун-т. внутр. справ, 2015. – 44 с. С.5.

3. Siegel, Larry J. Criminology / Larry J. Siegel. – Belmont: Wadsworth Publishing, 2014. – 528 p.

4. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Електронний ресурс. Режим доступу : [<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>]

5. Фахівці регіонального центру взяли участь у конференції у м. Дніпро Електронний ресурс. Режим доступу: [<http://dnipro.legalaid.gov.ua/ua/pres/novyny/2017/fakhivtsi-rehionalnoho-tsentru-vzialy-uchastu-mizhnarodnii-konferentsii-v-m-dnipro>].

Закон України Про Національну поліцію Електронний ресурс. Режим доступу : [<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>].